

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) bővíti a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Égész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 5 korona

Egyen száma ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttérli czikkok:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Az a bizonyos ágyu.

Minden ágyu közül legesleginkább félünk a Fejérváry Géza báró ágyu-jától, melynek fedezeténél háboru esetén a magyar kir. honvédség magyar vezényszó mellett ontja vérért, de a mely nem tud magyarul.

A közös ágyutól.

Félünk különösen a báró urnak ama hazafias melegséggel, mely államférfiúi meggyőződéssel és alapos közjogi tudással mondott szavai után, a melyekben kijelenti az országának, sőt — a miniszteri székéből a szó messze hangzik — a világnak, hogy az ágyu a magyar vezényszóra éppen úgy rombol, mint az osztrák commandóra.

Nagy igazság. Talán történelmileg, fizikailag nem is egészen új.

De bennünket a politikában az is érdekel, hogy: — merrefelé lö?

Honnan tudják, hogy eme ultima ratiók, melyek éppen úgy nem értik a mi nyelvünket, mint a hogy nem érti Fejérváry báró a mi szívünket, ha egyszer a koczka úgy fordul, nem fognak-e a mi Hazánk ellen fordulni?

Ki biztosítja iszonyu hatalmuk ellen azt a földet, mely a mi nemzetünknek a böcsőtől a koporsóig ellátja? És ki biztosítja a nemzetet tűzokádó, halált adó magyuk elől ezeknek a magyarul nem tudó szörnyetegeknek, azt a nemzetet, mely kenyeret és szűzmezt és palotát ad Fejérváry bárónak, ki még sok másnak, a ki nem szereti őt?

Ki ment meg a félelemtől?

Az Isten? A király? A nemzet? A kormány? A parlament? — Vagy Fejérváry báró?...

A mikor a hatalom székéről ilyen szavak hangoznak el „jobboldali helyeslés”-sel kísérve, alaposan kételkedhetünk, hogy az égiek is úgy hiúnek, mint mi: „Megbűnhődte már e nép a multat s jövődöt”. Buzgó imáink — hiszen — bizonyára eljutnak a legmagasabb trónusig, de hátha ő szent fel-sége még nem elégette meg a megpróbáltatásokat?...

De hagyjuk ki nagy nevét e csunya küzdelemből, melyet egy nemzet saját vezetői ellen folytatni kényszerült. És hagyjuk ki a királyt is.

Nem is kényere a panaszkodás a magyarnak, de panaszkodó szavunk nem is oly könnyen jutna hozzá, mint

az istenhez. Obscurusabb fellegek védik meg szentelt személyét a földjéről jövő világozságtól, mint a minők valaha eltakarták szemelük elől a napot.

A nemzet? Istenem. — Hát hol látott valaki nyomorékot, erőtelent, kiéhezett, beteget, a ki ágyu elé áll pusztá melle? Hiszen a csendőrlánc igen erős arra, hogy el ne tudja szakítani és igen könnyű arra, hogy lehesse valakit útni vele. Valakit, a ki kinez, öldös, lassu, kinos halállal!...

Nem, a nemzetnek nincsen ereje az önvédelemre.

A kormány. Ne méltóztassanak nevetni. No igen! Tehetné ez is. Meg is teszi. Csak vár valamit. Azt várja, hogy Bánffy Dezső és Fejérváry Géza báró urak előbb megtanulják a Hazának, az igaz liberalizmusnak, a szabadságnak nagy gondolatait, mert éppen erre az időre megérkeznek légjáróikon a Mars bolygónak feltételezett lakói és ezeknek az uraknak közreműködésével garanciát fognak kapni az ágyu ellen, a melyek nem tudnak magyarul.

Messze még addig várni. Hátha a magyar parlament?...

Szálló ige lett, hogy „nem boldog a magyar.” Minő zajos derűtséget kelt ez a mondás néha-néha a többség-nél.

Arról van szó, hogy megterheljük-e Magyarországot évenként 8—10 millióval? Milyen csendes jámborsággal megy bele a többség.

Szó van arról is, hogy a magyar fiuk által védett ágyuk megtanuljanak magyarul. Milyen nevetségesnek találja ezt a többség.

Ez fog-e minket garantírozni?.. Gyengéllenség.

Hanem, még ez sem baj. Hiszen itt van a hont védő miniszter, az 59-i hős, a snájdig, a sikkes, a vicces, a kardos, a kedvencz.

Ehhez fordulunk. Kegyelmes ur! Hány esztendeje, hogy miniszter Ön?

Tudja-e, hogy minden esztendőben sikerült egy-egy gyászfátyolt kötni a magyar embernek amugy is fekete kalapjára?

Miért jött közénk? Hősiességével megszerzett nagy rendjét miért nem használta arra, hogy az osztrák-magyar hadseregben tetézte volna érde-

keit; vagy bizonyos ködök eloszlátásával, vagy a bakancsfűzés és köpenyfogás új szisztemájának felfedezésével, vagy a borayuk rekonstruálásával, vagy a dicső osztrák tábornokoknak más, nagy arányu, hősies tetteivel?

A szoldateszka által elbágyolt szívet a Dienst-Reglement paragrafusaival teljesen szaturált esztét, az oly snájdig kaszárnya humortól duzzadó kedélyt minek és kinek hozta hozzánk? Politikusnak?

Uram. Hát nem tudja, hogy a politikus egyik fülét a népek szívén, egyik kezét a népek ütőerén tartja? Hogy lássa, mily rendetlenül dobog a szegény szív, mely fölő a terhekből hegy van rakva, hogy mily nyomorultul kering a kiszopolyozás után maradt parányi vér a lankadt arteriákban, hogy mily végtelen nehezen szakad fel a lehellet a félig elasztott tüdőkből.

Nem tudja ezt Uram?

Azt sem tudja, hogy a szabadságnak, a reménynek, a biztonságnak egyetlen sugarával lehet vért, erőt és lélekzést önteni a kiaszott erekbe, szívbe, tüdőbe?

De, ha tudná is, érz-e ezeket?

Vagy, mint a lelketlen orvos, csak a diagnozist csinálja meg és elfordul a haldoklótól az ö r ö k ö s felé?...

Nem. Ezzel nem vádolom. Ön, kegyelmes Uram nem is tud, nem is észlel, nem is érez, nem is gondolkodik — magyarul.

Katona Ön Uram. És ez nem baj. De az baj, hogy Ön politikai tisztet foglal el.

Pedig Ön csak katona.

Menjen hát vissza — könyörögve kérjük — abba a fényes sötétségbe, a hol nincsen hazaszeretet, fajszeretet, nemzeti önméret, édes busongása a multnak, fájó reménye a jövőnek, féltő imádása a szabadságnak: hanem van vak hűség császárja iránt, főtétlen szolgálathétség a parancs iránt, tudatlanság a törvényekben snájdigság a társadalmi érintkezésben, kaszárnyaizű vicez a szent dolgokkal és — magyarul nem tudó ágyu.

Hiszen Ön katona!...

Káplár? Generális? — Mindegy. Katona.

y.

A százezer forintos provizio.

Budapestben ismét van olyan szenzáció, a miről még sokáig lesz mit beszélni a városban.

A kiállítás jegybérlet dolga kezd erősen kiemelkedni s máris nagy izgalommal tárgyalják minden körben.

A legújabb értesítések ezekben adjuk:

Budapest, márc. 2.

Ma Balonyi vizsgálóbíró kihallgatta Spitzert Gyulát.

A kihallgatás rendjén Spitzer Gyula bemutatá azt a szerződést, a melyben a százezer forintos proviziót kötötte magának, valamint ebben az ügyben váltott leveleket, úgy azokat, a melyeket ő küldött Ollendorfnak és Berlinek, mint a Berlek által neki küldötteket. A százezer forint dolgában legelőször a mult év február havában sürgette Berleket, hogy az összeget fizessék ki, illetőleg írják javára.

A bérlo társaságtól Spitzer erre azt az írásbeli választ kapta, hogy:

— A szerződésen való kikötés szerint a provizio első sorban a nyereségből vonandó, minthogy azonban még nincs nyereség, a kivánság nem teljesíthető.

Erre a levélre Spitzer azt válaszolta, hogy a provizio jár neki, akár van nyereség akár nincs. Sürgette a százezer forint kifizetését s egyben pörrel fenyegette meg a bérlo-társaságot.

Berlek ráost azt vettették Spitzer szemére, hogy még akarta őket csalni, minthogy Spitzer azelőtt azt emlegette volt, hogy a százezer forint nem provizio, hanem diskrét természetű kiadások végett szükséges s leveleiben meg is nevezik azt a magas állásu államhivatalnokot, a kiről Spitzer beszélt, sőt a kit állítólag egy levélben is megnevezett. Erre vonatkozólag Spitzer egy levélmásolatot mutatott be, melyben a vádat határozottan visszautasítja és kijelenti, hogy emlegetett ugyan diskrét természetű kiadásokat, de nem mondta, hogy egy előkelő állásu államhivatalnoknak kell a pénz s hogy említett ugyan egy előkelő állásu embert, de az nem államhivatalnok, hanem Morzsányi Károly országgyűlési képviselő, a ki, a közbenjárásért gyevener forintot kötött ki magának, a miből huszezer forintot már kapott is.

Spitzer még emlegette, hogy ezenkívül 12 ezer forintot fizetett egy Mandl nevű ügynek, a ki egy másik konzorcium érdekében pályázott a bérletre.

A kihallgatás délelőtt 9 órától 1 óráig, majd délután 3 órától estig tartott. A bíróság előtt Spitzert Visontai Soma ügyvéd, országgyűlési képviselő. A vizsgálóbíró előtt Spitzer még azt is emlegette, hogy mielőtt a Berlek és Ollendorf ezének megszerzte volna a bérletet, már csaknem készen volt az egyezség egy másik pénzszereposztal 1.300.000 frtra s ekkor jött a Berlek és Ollendorf ezégek 100.000 frttal magasabb ajánlata. Kijelenti végül Spitzer, hogy a két külföldi vállalkozónak följelentése és a magas állásu kormányhivatalnok említése nem egyéb zsarolási kísérletnél s ismételt tagadja, hogy ő a hivatalnok nevét említette volna.

A délutáni kihallgatás során Spitzer ismételt kijelentette, hogy a diskrét kiadás alatt azt a 40.000 frtot értette, a mit Morzsányinak, mint ügyvédi honoráriumot adott, továbbá az ügyöknek adott 17.000 frtot, valamint kinyilatkoztatta, hogy közte és Ollendorf között államtitviszviselők megnyeréséről sohasem történt említés. A vizsgálóbíró különben — egyik forrásnak szerint — erre meg ki sem terjeszkedett, mert nem is kérdezte Spitzertől egy szóval sem, hogy ki lehetett az illető államtitviszviselő.

Minthogy Spitzer a könyveire hivatkozott, a vizsgálóbíró nyomban a kihallgatás után kocsiába ült Spitzerral és egy irászakértővel és a Spitzer iroda-helyiségében könyvszemlét tartott.

Spitzer Várady Gábor ellen fegyelmi főjelentést tett. Várady ugyanis eddig a tözsdeügyletekben a Spitzer ügyvédje volt, szerinte 800 forint honoráriumot kapott havonként tőle, sőt a tözsdebíróaság előtt most is folyik egy pör ebből a jegyváltási pörből kifolyólag, Várady a Spitzer ügyvédje, ennek dacára Spitzer ellen most Várady Gábor adta be a följelentést Ollendorf képviselőben.

Egyik fővárosi lap tudótója meglátogatta Schmidt József miniszteri tanácsot, az ezredéves kiállítás volt igazgatóját, elmondván neki Morzsányi Károlynak, a jegybérlek ügyében tett nyilatkozatát. A kiállítás volt igazgatója a következőket mondotta:

A mit én a kiállítási jegybérlet ügyében tudok, annak nagy részét már elefelelték az újságok. Tudom azt, hogy mi megkaptak az egymillió 400.000 forintot és tudom azt, hogy a bérlet-pályázat eldöntésében Morzsányi Károlynak nagyon kevés, Vörös államtitkárnak azonban semmi része sem volt. Morzsányi is csak annyiban szerepelt a dologban, hogy nálam interviuált; nem tudtam Spitzert, Berlek, Moses vagy másnak érdekében; de tudom, hogy jóval a ezredéves létrejötté előtt.

Az, hogy Morzsányi nálam egy ízben bejelentette a szerződés létrejöttét a franfurti Moses céggel és a mikor a formalisokkal kelekedtek én meg sürgettem őt, lehetséges, hogy megtörtént, de én nem emlékszem erre. Valótlanságot állitanék, ha azt mondanám, hogy igen, meg sürgettem, hogy tudok arról, mintha Morzsányi egy ízben blamáta volna magát előttem. Akárhogy utána gondolok a dolognak, nem tudok erre visszaemlékezni.

A mi különben magát a megvesztegetés vádját illeti, arról is meg van a magam nézete. Nem hiszem, hogy azok az emberek olyan rossz üzletemberek legyenek és ebben az esetben olyan czipra százezer forintot adjanak.

Hiszen tudhatták, hogy hozzájuk ők is akadálytalanul beállíthatnak volna és tudhatták azt is, hogy mi örülünk, ha valaki velünk megköthetjük ezt az üzletet. És lehet, hogy adtak pénzt, de más volt a cél, a mi talán csak e után fog kiderülni.

Ismétlem csak, hogy arra a mit Morzsányi Károly nyilatkozatában mondott, abszolútan nem emlékszem, de azért nem veszem tagad-

degen hagy, de annál inkább meglep Illosvai hirtelen, csattanós fordulat:

Meg kell ma itt halni tudod egyikünknek, Nem szükség a hajó tudod meghalt embernek.

Már pedig, hogy az a szellemetlen, goromba verselő feltulmulja az igazi költői tehetséggel Gottfriedet, ezt nem lehetjük el. Sőt épen ebből következtethetünk ismét arra, a mit fennebb is bizonyítottunk, hogy Illosvai nem fordította ezt a jelenetet Gottfriedből. Késéigülvil megartotta volna a németiőr szélességét, legfennebb — szokásához híven — egészen lapossá tette volna; de hogy kiélecsítette, csattanósabbá tette volna, az Illosvai zsenijéről nem tetelezhetjük föl.

A népköltészetből kellett ezt a részletet vennie. Egészen megfelelő ez a maga kelekdedtségével, egyszerű művésziességével a népköltészetnek, ellentétben a többi részletekkel, melyek épen feltűnően magukon viselik az Illosvai alkotói képtelenségének bélyegét. Viszont azt is igen természetesen találom, hogy a hős életének épen ez a részlete ment át a népköltészet tudatába, hozzászámítva az utolsó párvialadt is. Mert ez felett meg leginkább a hős jellemének, méltó volt a hőhöz, melyet a népköltészet alkotott magának Toldi Miklósról, hiszen egyszerre hősnak, ugyelkünknek, az elnyomottak iránt könyörtelen szívűnek látta benne kedvencz hőst.

Azért bővítette, szélesítette teljes jó kedvvel ezt a részletet, míg a többi rész pl. a sirralás, szép asszonnyal való kaland, nem tudta megnyerni tetszését, mert azt nem tartotta hőshez méltónak, s ezért az meg is maradt a maga darabosságában, úgy a hogy Illosvai leírta. S ép ezért ama rész leghamarabb is ment át a népköltészet birtokába, talán mindjárt Toldi halála után. És hogy főleg a csolnak jelenet csakugyan megvolt a népköltészetben, bizonyítja az a körülmény is, hogy Illosvai költeménye után is megmaradt, sőt új motívumokkal bővült, a mint azt Arany

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1897 március 4.

A „Toldi” csolnak-jelenete.

Irt.: Rass Károly.

(Folytatás.)

Való ugyan, hogy a források megváltozásában sokszor mosolyra keltő naivságot árulnak el, de azért csak azt írták le, a mit igaznak tartottak, s ha fölhasználták erősen a forrást, az csak az igazság kedvéért történt. Ha tévedtek is a forrásmunkák megváltozásában, de tudva és akarna nem hazudtak. Már pedig Illosvai történeti tényit irta, azt a mit olvasott és halott Toldi Miklósról. Ennélfogva egészen lehetetlen, hogy ő tudva és akarna lopott fénynyel akarta volna növelni a Toldi Miklós ragyogását. Pedig ha csakugyan kiírta volna Gottfriedből azt a jelenetet, akkor tudva és akarna lopott és hazudott volna. Ezt nem lehetjük el róla. Másrészt az is elképzelhetetlen, hogy Illosvai a Gottfried közel huszezer soros költeményéből csak épen ezt a tizenöt sort tartotta érdemesnek kiírni, csak épen ez a jelentéktelen csokélyragadta meg figyelmét. Hiszen ha már laposra és hazugságra adta fejéjét, a mit átvetett volna a Tristán és Isoldának szomorú történetébe, a melylyel az érzékeny szíveknek kétségkívül nagyobb hatást ért volna el, mint az egész Toldi meséjével.

De menjünk tovább. Jó Illosvai Péter, ha akarta volna sem írhatta volna ki ezt a jelenetet.

Gottfried 1210 körül írta költeményét, de befejezésében a halál meggyőző. Tovább folytatta Ulrich v. Türheim és Heinrich v. Freiberg, amaz 1240, emez 1300 körül. Nyom-

tatásban azonban csak 1785-ben jelent meg először Gottfried költeménye Chr. Heinrich Müller (Myller) gyűjteményében. Másodsor Groote adta ki 1821-ben az Ulrich folytatásával. Az egész költemény pedig, az Ulrich és Heinrich folytatásával csak 1823-ban látott napvilágot von der Hagen jóvoltából. A kéziratok közül pedig Bechstein mindössze négyet említ föl, mint fontosabbakat: a münchenit, heidelbergit, bécsit és florenczit.

Idé számíthatjuk a florenczinek zürichi másolatát is. Legrégibb kéziratnak tartják a münchenit.

Mindezek után bármily nagy tisztelettel legyünk Illosvai képzettsége és olvasottsága iránt, de nem tudjuk elhinni, hogy olvasta, vagy pláne használta volna Gottfried költeményét. Sőt a kegyelet legkisebb megsértése nélkül kétségre vonhatjuk, hogy vajjon egyáltalában hallott-e valamit Gottfriedről és költeményéről?

Es itt kitérünk egy esetleges ellenvetésre. — Ha Illosvai nem is olvasta Gottfriedet, — de olvashatta Tristán és Isoldének azt a történetét, mely regény alakban már a XV-ik században megjelent a könyvpiacon (először 1493-ban Augsburgban), több kiadás is ért, s később a „Buch der Liebe” című gyűjteménybe is fölvetették, (először 1587-ben Frankfurtban). Azonban a regényben olyan eltorzított, — semmitmondó alakban jön elő ez a csolnak-jelenet, hogy az Illosvainak forrásul nem szolgálhatott. Ime ide ígatom az 1587-i kiadás alapján a próza regény szövegét: — „Morhalt der kam ihm entgegen gefahren, der heftete sein Schiff an, und stieß Herr Tristane sein farn hindann. Der sprach: „Held, warum thust du das?” Er antwortete: „Wir sind beide herkommen, dass wir Schaden oder Frommen hie hohlen wollen.” Herr Tristan sprach: „Ei, der kommt wohl von hinnen, welcher den Sieg, behält, das weiss ich fürwahr.”

Ebből ugyan jó Illosvai Péter sohasem tudott volna verset faragni és sohasem alkotott volna olyan szép csolnak-jelenetet, mint a minőt különben teremtet. — Ha innen írta volna ki, vagy ez lett volna a forrása, épen olyan lapos, semmitmondó, érthetetlen lett volna ő is, mint a német regény. Mert van itt egy igen figyelembe veendő körülmény, mely egy szemmel ismét tovább vezet következtetéseink láncolatán.

Illosvai költeménye egy férczmunka, minden költői szellem nélkül összefoldozva, sőt sokszor a bosszantásig ostoba. Semmi szerkezeti gond, összehányt, összekuszált fonalak, minden rendezettség nélkül; — az egész költemény, mint Kemény Zsigmond mondja, akrobatai műtettek férczelete, a mely műtettek telve vannak valószínűtlenségekkel, még több nevetséggel. Illosvaiban hiányznak az alakító képesség legelmeibb kellekei is. Ime csak egy példa komponáló képességére, illetőleg képtelenségére. A 161. sorban hozzáfog a sirrablás történetéhez; leír belőle nyoloz sort, s aztán ott hagyja és belekezd a szép asszony történetébe, s csak ennek végétől (196. s.) folytatja tovább a sirrablást. És épen a versfők helyes értelme bizonyítja, hogy ez nem véletlenül történt valamely későbbi másoló gondatlanságából, hanem kizárólag magának a szerzőnek szerkesztői tehetetlensége. Maga Arany János is, a ki pedig oly éles szemmel észrevesz minden parányi szépséget, csekély művészetet a régi írásokban, szinte bosszankodással szól Illosvaikról a naiv eposzunkról írt kitűnő tanulmányában: „Az egy Toldi mondan kívül alig hangzott valami által az állítóg oly duna mondavilágból; s ez is minő földolgozóra talált Illosvaiban!” (240. l.). És, mint Szilady Áron megjegyzi: „Illosvai azzal az egy felkiáltó jellel tökéletesen jellemezve van”. (Illosvai Tholdijához írt bevezetésben. O. K. 50. l.).

Azonban dacára a goromba módnak, melylyel Illosvai jó Toldi Miklóssal elbánik, az a részlet, mely a 117. sortól a 160. sorig terjed, s mely Toldi párvialadt is magában foglalja, egészen kidomborodó egészet alkot, úgy, hogy feltűnően kiválik kerekdedségével a költeményből, melylyel e tekintetben csak a második párvialadt versenyezhet (305. — 340. s.)

Mit következtethetünk ebből? Azt, hogy Illosvai ezt a részletet nem maga alkotta, hanem vagy átvette valamely krónikából, a melyekből ő, — habár keveset — de még is olvasott, vagy frissen szakította a népköltészet rőzsafájáról.

Nézzük csak közelebbre!

Az az epikai szélesség, részletezés, s mégis csattanósság, melylyel a jelenet le van írva, kétségtelenül magán viseli a népköltészet alkotó kezének nyomát. Mert a csolnak-jelenetben Illosvai föltilmulja Gottfriedet Vagyunk csak egy kis részletet. Ott a hol Tristán és Miklós az ellenfélnek megmagyarázzák a viznek eresztett csolnak jelentőségét. Tristán így magyaráz:

Hier ist ein schiff; und sind zwei mann, Und ist kein zweifel auch daran, Bleiben wir nicht beide hier, Dass einer doch, ich oder ihr, Auf diesem werder bald erliegt: So hat der andre dann, der siegt Wohl an dem einen schiff genug, Das dich zu diesem werder trug.

Miklós így indokolja tettét:

Tudod vitéz, monda, elég egy embernek Vizen egy csolnakban járni egy személynek, Meg kell ma itt halni tudod egyikünknek, Nem szükség a hajó tudod meghalt embernek.

Gottfried az eposziró nyugodtságával magyaráz, szinte elompol benne az indoklás éle, míg Illosvaival rövidebb, élesebb, klaszikusabb. Gottfried nyugodtsága csaknem hi-

dásba. A szerződés megkötésénél ő nem volt jelen, hanem ott volt Várady dr. Ez minden, a mit elmondhatok.

A krétai harc.

Ütközetek.

Kanea, márcz. 2.

A görögök bevették a kandanoi erődöt. A sziget belsejében ez volt az utolsó pont, a mely még a törökök birtokában volt. A körülzárt törökök kijelentették a kaneai törökök feladottának, aki azt tanácsolta nekik, hogy adják meg magukat, hogy inkább megölik feleségeiket, gyermekeiket és önmagukat, sem hogy a görögöknek megadják magukat. Az erőd bevételének híre nagy izgatottságot keltett.

Kandia, márcz. 2.

A fölkelők Hakalárián át a török állások ellen nyomulnak. Az idegen hajórajok admirálisai fölhatalmazták a török parancsnokokat, hogy ágyúikkal lőjenek a fölkelőkre; a törökök éltek ezzel a hatalommal és néhaúszor rálőttek a fölkelőkre, akik erre abban hagyták az előnyomulást. Vassos ezredes kijelentette, hogy semmit sem tehet a Szelino mellett körülzárt törökök érdekében, minthogy a fölkelők nem haligatnak az ószavára.

Berlin, márcz. 2.

A Voss. Ztg.-nak telegrafálják Kanaéból: A görögök elfoglalták Tavrosz török erődöt. A kaneai lakosság rendkívül izgatott. A Szuda-lakos mentén idegen csapatok vannak föllállítva. A görög hajók az admirálisok ultimátuma következtében elvitorláztak.

Kanea, márcz. 2.

A mohamedán lakosság nagyon fel van izgatva. Azeurópaiak biztossága a szelinói törökök folszabadtásától függ.

A mohamedánok erősen forrongnak. Bégek vezetése alatt csoportokba gyülekeznek a városban. A fölkelők a rendes görög csapatokkal együtt ágyúval támadták meg Stevarost. A kormányzó tegnap két óra hosszáig tanácskozott a franciaia katonikus misszióban Nikoforosz ortodox püspökkel, hogy a Vassos ezredes táborában fogva tartott törökök szabadon bocsátását kieszközölje.

Az ultimatum.

Berlin, márcz. 2.

A Wolff-féle távirati iroda jelenti Athénből: A hatalmak nagykövetei ma d. u. közös jegyzéket nyújtottak át, a melyben egyrészt kifejezik, hogy Kréta a szultán szuverenitása alatt teljesen autonóm állammá alakíttassék, másrészt azt követelik, hogy a görög hajók és csapatok Kréta területét, illetve a területen levő vizeket hat nap aiatl okvetlenül hagyják el.

Mi lesz?

Berlin, márcz. 2.

Több lap olyan híreket kapott Athénből, hogy Görögország a hatalmak ama felosztását, hogy Krétát irtse ki, kereken elfogja utasítani.

Lázadás.

Páris, márcz. 2.

A Havas-ügynökség jelenti Kanaéból mai kelettel: a török csendőrök a konak melletti laktanyában 4 órakor felláztak, mert nem kapták meg a zsoldjukat. Egy olasz, majd egy német csapat rájuk tüzelt. A mint a csendőrök látták, hogy angol csapatok is készülnek rájuk löni, kitűzték a fehér zászlót és megadták magukat. Fél ótkor a palotában őrt álló csendőrök is felláztak és rálőttek azokra a tisztokra, kik a palotát elhagyni készültek és Su-leiman csendőrezdest agyon is lőtték. A csendőrök elterlaszolták magukat. Az olasz, angol és osztrák-magyar tisztok rákapták venni a lázadókat, hogy a fegyvert lerakják.

Athén márcz. 3.

A nagyhatalmak követségi titkárai által a külügyminiszternek átadott jegyzék szövege így hangzik:

„Kormányom megbízásából, tudomására hozom excellenciádnak, hogy a hatalmak megállapodtak magatartásuk olyatén precizizálásában, a mely arra irányul, hogy vége vessék annak a helyzetnek, a melyet megelőzők nem lehetett, a melynek tovább húzódása azonban alkalmas volna arra, hogy Európa békéjét kompromitálja. A hatalmak egyetértésére jutottak a következő pontok felett.

1. Görögország a jelen körülmények között semmi esetre sem annektálhatja Krétát.

2. Tekintettel arra, hogy Törökország késlekedett az általa elfogadott reformok keresztülvitelével, elhatározták a hatalmak, hogy az ottomán birodalom integritásának fenntartásával Krétának feltétlenül autonóm kormányformát adnak, a mely teljesen különálló kormányzatot biztosít a szultán magas szuverenitása alatt.

Ezeknek a czéloknek a megvalósítása a hatalmak véleménye szerint más uton el nem érhető, mint a görög hajóknak és csapatoknak visszavonása által.

A hatalmak bizalommal várják ezt az elhatározást a görög kormány bölcsességétől, a mely nem akarhat a hatalmak határozatával ellentétes irányhoz ragaszkodni. A követek nem tiltkálják utasítóknak azt a parancsát, hogy tudassák a görög kormánnyal a hatalmak azt a megmáshatatlant elhatározását, a mely szerint a görög kormány vonakodása esetén, ha a csapatok és hajók hat napi határidő eltelte előtt vissza nem vonatnak, semmiféle kényszerrend-szabálytól sem riadnak vissza.

Oláh dolgok.

— Könyvet kalácsért, kolbászt és pálinkáért. Az Asotiatinna Transylvani ezim feletti harcz —

A Gazetta vasárnapi 31. számának újdonságai közt olvassuk: A xente Severu könyve. Megjelent. „Felelet a fekete könyvre. Irta ifj. Kemény István és Hentaller József hírlapíró.” Muresian A. nyomdája Brassó, 1897. — Az 1848 beli öreg harcos ezen könyvének fontosságát nem szükséges különösen hangsúlyoznunk.

A „fekete könyvre” adott felelet nevezetesebb részét közöltük lapunk tározójában, azonban fűgeléket tartalmaz „Enyed felégetése és elpusztításáról” a 183 lapról, mely még nem volt közölve. Az egész könyv 364 lapot tartalmaz a 65 k. ár. vagy 1 leu 50 bani. Kapható Muresian nyomdájában, valamint A xente Severu nál, Brassó, posztó utca 10 sz. Nem kételkedünk, hogy roman közönségünk tudni fogja becsléni ezt az 1848-beli forradalom történetére nézve annyira fontos könyvet és melegen fogja karolni, mondja a vasárnapi Gazetta.

A 37-ik számban megszólal maga Axente és írja:

Felelet a „Fekete könyvre.”

Alig mult el 8 napja, mióta ez a könyvecske megjelent, mely a feleletet tartalmazza, s már több tanító és fődész, kik engem ösmernek, azon ürügy alatt, hogy szegények, ingyen példányokat kérnek az ösmerettség jussán.

Nagyon sajnálom, hogy nem lehetek többé olyan bőkezű, mint hajdan, midőn kiadtam és ingyen szétosztottam egy barátomnak a másikhoz intézett levelet és a Feleletet, melyet a Teleki grófhöz intéztem az ellenem és mieink ellen intézett vádakra.

Csak Krisztus apostolai vettek és adtak kegyelemből, de mi más halandók, kiknek szintén apostoli küldetésünk és foglalkozásunk van, papirt, tollat, világítást pénzrel vásárolunk, a kézirat össeggyűjtését, a nyomdát, a könyvkötőt pontosan kell fizetni készpénzzel, ha nem akarjuk, hogy orrunk megpiruljon, midőn a számlát elhozzák és hallanunk kell, ha nem fizetünk a távozó ajkairól ilyen szót: Verflucht.

Hogy ezt elkerüljük, pénzre van szükségünk, még pedig sokra. Azonban könnyíteni akarunk azokon, a kik munkánkat öhajítják asztalukon látni cserében az övéikkel. Ha nincs pénzük, lenni fog egy egy tiszta buzából készített kalácsuk, egy egy friss avagy füstölt kolbászuk, egy egy üveg 20-22 fokos tiszta pálinkájuk. Mert ha már nem is iszunk, de van sok barátunk, ösmerősdünk, kik megennék, de nincs mit. „Do, ut des” sat.

Tehát kalácsal, kolbászsal és pálinkával is lehet Respus-ot (feleletet) vásárolni. Szabad a vásár, milyenről még eddig nem hallottunk.

Nagyobb baj annál az, hogy a beldünyminiszter az erdélyi román nép művelődési egylet czímét megakarja változtatni, a mire nem hajlandók az illetők. Az új czim így szólna: „A magyarországi románajku lakosok irodalmi és művelődési egylete”. Ebbe a változtatásba egy látjuk, hogy nem akarunk belenyugodni. Van Magyarországon és Erdélyben, jegyzi meg a vas. Gazetta, legalább száz egylet, a mely a „transylvan (erdélyi) czimet használja. Csak haszontalan fogás — írja a Gazetta — ez a minisztertől. A rendkívüli közgyűlés fog március 10-én Balázsalván határozni, hogy elfogadja e az új czimet, vagy megmarad a régi mellett és tiltakozni fog az új czim ellen. A Gazetta hiszi, hogy nem fogadják el és tiltakozni fognak.

„Ma lapunk lezárta előtt vettük az erdélyi egylet központi választmányának jelentését a március 10-ik rendkívüli közgyűlés-

következő alkalommal mindön a kastélyba megy, észre sem fogja őtet venni. Hiszen ő nem azért ment oda, hogy Dórát lássa, de Helénért: Ő Helént szerette, és nem azt az ödes hang, rejtélyes szemű idegen leányt, kinek bűvös tekintete egészen átjárja őtet, és testének minden idegét rezgésre hozza olyasmivel, ami sem nem gyönyör sem fájdalom, de mind a kettőnek a különös vegyülete.

Is még is, bármily erős volt az elhatározása, midőn távol volt tőle, mihelyt a jelenlétében volt s mihelyt Dóra nagy szemeit reáfordította, kényszerítve érezte magát bár, hol volt és bárkivel beszélt, hogy odamenjen hozzá és ott maradjon, a meddig Dórának tetszett őtet ott tartani.

Dóra különös megmagyarázhatatlan érzéssel töltötte el őtet, a mi félig visszataszító, félig vonzás volt és a mit ő nem tudott megérteni. Néha félig félt tőle, mert Dóra az ő gondolatait világosan tudta olvasni, tiszta szemei a lelke mélyébe látszóttak hatni és mindent elolvasni, a mi ott rajta volt. Néha úgy érezte, mintha cselekedetei felett nem tudna uralkodni, mint ha egy erősebb akaratnak a rabja volna, mely őtet tetszése szerint uralja és mely ellen hasztalan volt minden küzdelme.

Dóra nem találta ezt az önkényt vállalt feladatot oly könnyűnek, mint a milyennek képzelte. Igaz, hogy Ralf ideges volt és érzékeny, de egyáltalán erősebb akaratú volt, mint a milyent az ilyen véralakokkal egyösítve találni szoktak; és az a nyugodtság, melylyel a Dóra lánczait lerázta magáról, midőn a leány azt képzelte, hogy már teljesen lerázta, és a hatalmába kerítette, meglepte és ingerelte Dórát.

— Megfogom tenni — a saját hitelmért, igen, megfogom tenni! Bizonyos ragyog benne, hogy a Helén atyja megírta azt a jegyzéket és hogy ő tudja, hogy az hol van.

hez. Ebben a terjedelmes jelentésben, s melyet a tagoknak elküldenek, történelmileg elő van adva a központi választmányának a kormánnyal folytatott tárgyalása. Átlapoztak mégis a vas. Gazettát és úgy láttuk, hogy úgy állnak a dolgok, a mint mi is elmondottunk.”

Ez azt teszi, hogy a transylvan mellett foglalnak állást. Egy kis protest az unio ellen a szépirodalom köpenye alatt.

Brassó, 1897. márcz. 2.

M. M.

Könyvismertetés.

„Brassóvármegye magyar tannyelvű népoktatási tanintézetének Monografiája és a brassóvármegyei tanító testület 25 éves története.”

Az ezredévi ünnepély alkalmával a brassó-megyei tanító testület megbízásából írta Józsa Mihály ág. ev. hittanító, tanítótestületi titkár. Kiadja a „brassó megyei tanítótestület.” Brassó, 1896. Nyomda P. P.

A díszesen kiállított 341. lapra terjedő könyvben első helyen Szokojai Károly kir. tanfelügyelő, a Ferencz József rend lovagjának jól talált arcképével találkozunk, a melyet neki ajánlott a nevezett tanítótestület.

Az előszóban az író elmondja a könyv megírásának történetét. A mi négy főrészből áll.

Első rész.

Brassómegye magyar népnevelés és népoktatási ügyének áttekintése.

A) A régibb időtől a szabadságharcz lezajlásáig (1—40 lap).

Második rész.

A brassó vármegyei tankerület magyar tannyelvű népoktatási intézeteinek vázlatos története.

Ebben előadja bettfrendben az iskolák és magyar óvodák történetét, a 40—140 íj terjedő lapokon. Az ehhez csatolt statisztikai táblázatokban kimutatja, hogy 1870—71-ben 1934 tankötelek közül 1365 járt iskolába, — 1896—97-ben a tankötelesek száma 4061, az iskolába járóké 3561. Tehát még ma is ezer magyar gyermek nem jár iskolába.

A harmadik rész.

A brassó megyei tanító-testület 25 éves története 1871—1896. Megjegyezzük, hogy a „Harmadik rész” nincs kiintéve, ez csak oda kell gondolni. A 141—294 lapokon.

Van még egy negyedik rész is „Függelék” czimén. A brassó megyei tanítótestület zászlófelavatási ünnepélyével kapcsolatos 25 éves jubiláris díszgyűlése és rendes közgyűlése 1896 decz. 29 én és 30-án.

A harmadik rész bár a legterjedelmesebb, de annak dacára mégis a leghányosabb. Van ugyanis annak a tanítótestületnek könyvtára is, de az egész el van halgatva, úgy nem tudjuk meg, hogy hány kötetből áll, kik gazdagították azt időnként, mennyit költött a testület 15 év alatt a könyvtárra, kik használták legszívesebben a könyveket, kik voltak-e tizenöt év alatt a könyvtár őrei?

Van a tanító testület kezelése alatt több alapítvány pl. Az „Apaczai”, a „Rab István” alapok, de hogy mennyiből áll ma egyik vagy másik alap, kik rdták azokat össze ugyazóval koraizáronként, ezt az olvasó ebből a terjedelmes könyvből meg nem tudja. Van a testületnek saját pénzalapja, nincs kimutatva, hogy miként gyarapodott vagy apadott 25 év alatt. Tehát a könyvtár, a pénzalapok keletkezéséről, azoknak gyarapodásáról, mai állásáról honnan tudhat a közönség valamit, ha éppen abban a könyvben el vannak felelve? Abban a nézetben vagyunk, hogy azon sok énelvű dícséret helyett, melyekkel egye-

seket az író, magát sem feledve ki, elhalmozott, sokkal helyesebben járt volna el, ha a könyvtár és alapítványok, a testület pénztárának tüzetes kimutatására fordította volna figyelmét.

Még sok hiányt tudnánk kimutatni a 25 év történetéből, de nem bántjuk, csakis az a tenger sájtóhíbat említjük meg, melyek valóban botrányosak és az óvodák keletkezésének történetét, mely eléggé neveléséges. József katonái körülzárták Jerikót, eldözték trombitálni és a falak lehullottak, Jerikó be volt véve. Józsa Mihály titkár szerint néhai Szathmáry Károly óvodai miniszteri biztos eljött Brassó megyébe, beszédet tartott a négy faluban és Brassóban is meglelt a 13 magyar óvoda. Ez, gazán jól ki van fundálva...

Az itteni 13 magyar óvoda történetét a brassó megyei kir. tanfelügyelőség és brassói Emke főköszály irattárai nélkül csak egy későbbi kor részrehajlatlan írója fogja megörökíteni.

Nagyon elhamarkodott, feldületes munka annak a 25 éves történetnek megírása, de szolgáljon mentségül az írónak az, hogy, mint maga bevallja, ő csakis a tanító-testület jegyzőkönyvét használta forráskép. Mentségül szolgálhat még az is, hogy Józsa Mihálynak következő hivatalokat kell betölteni. 1. Ág. ev. kántor. 2. Ág. ev. hitoktató. 3. Dalárda titkár. 4. Tanító testületi titkár. 5. Takarékpénztári hivatalnok. 6. Magyar intéző bizottsági titkár. 7. A Brassói Lapok munkatársa. Ime a botrányosan sok sajtóhiba megjelése!

M. M.

Czáfolat.

Nagy megtűközéssel olvastam az „Ellenzék” március 2-ikán megjelent számában „A Bánffy család póré” czimű közleményt. — Hogy Nagyváradon gyárthatnak s gyárthatnak ilyen fajta közleményt, mely a valótlanosságok halmazát foglalja magába hangulatokeltetés céljából a törvényszéknél az illető kimondása külsőben, azt értem, bár a gör. kath. püspök érdekében méltatlan fegyvernek tartom.

Nem akarok a valótlanosságok halmazára részleteként válaszolni, csak az egészre annyit, hogy a közlemény az első betűtől az utolsóig koholt és semmi alappal nem bír. Nem a perből van az kivonatolva, hanem egy rosszindulatú agy szüleménye.

A valótlanosságok legnagyobbika, ha classificatióról szó lehet, — az, hogy 28000 hold erdőszégről van abban szó, holott a g. k. püspökség is csak 2786 hold iránt támasztott pert minden alap nélkül, s képzelt vesztességét 18901 frtban teszi fel és nem 3,000,000 frtban, 1894-ben beadott keresetében.

A közlemény azt mondja „az érdekes foglaltás története a periratok szerint következő” és ezután következők a valótlanosságok halmaza. Igazi története a pernek dióhéjban következők:

A gr. és br. Bánffy család osztatlan közös havas birtoka határos a nagyváradi gör. katolikus püspöki uradalom birtokával. — Minthogy a két uradalom között folyton határidifferentiák merültek fel, gróf Bánffy Miklós volt főpohárnokmester önmagmáltósága, mint a család első 1865-ben engem, mint a Bánffy-család közuradalmi inspectorát felhatalmazott arra, hogy tegyek kísérletet a nagyváradi g. k. püspök ömeltóságánál Pap Szilágyi Józsefnél, ha nem lehetne-e egy választott bíróság útján s differenciákkal elenyésztetni, mert rendes pör útján évtizedeken át sem érhetne célzt a két uradalom. — Siker koronázta törekvésemet. — A két uradalom részéről a választott bíróság 1865-ben megalakítottat. — Először volt Hajdu Lajos, akkor Biharvármegye főispán helyettese, később curiai bíró. Nagy József nagy hírd ügyvéd N.-Váradról, és Hankovics György szín-

zásoknak. — Következésképen Helén lehangolt volt.

Az a gondolat, hogy a gyárban a munkás bezűntesse, gyűlöletes volt előtte. Az atyja oly büszke volt arra. Oly drága volt előtte mint a szeme világa, és az volt életének a büszkesége. Nem volt e annak valami útja és módja, miáltal a gyár bezárását el lehessen kerülni? Kérdé Helén aggályosan az igazgatótól, — és az nagyon komolyan azt mondta, hogy ő nem látott semmit; hogy vesztéssel dolgoztatni boldonság volt, miután a kiadások oly nagyok, és a haszon — semmi.

Helén tudatta Ralfal az igazgató látogatását, midőn az, a hogy most igen gyakran megtörtént, átment hozzájuk teára. A nyári hónap k alatt Helén jobban szeretett korán ebédelni; a késő ebéd elrontotta az estét tenniszre, vagy a hosszú sétákra, mi-ben Dóra ott léte óta annyira élvezetel talált; tehát gyakran ebédelték két órakor, délután öt órakor teáztak és az a határozatlan nyílt ékezés, részben tea és részben vacsora, kilencz órakor volt. Ezen a bizonyos napon sokkal nyomasztóbb volt a levegő mint, hogy bár minő künt való mozgás kívánatos lett volna, tehát teázás után a szalomba mentek, és Dóra csakhamar kiment a terrasra és a kutyákat egyedül hagyta. Azok az ablak melletti kényelmes és előbb közönyös dolgokról beszéltek, a szeszegő látogatásáról és a Helénnek adott...

— Ralf, hát te mit gondolsz arról? — Kérdé Helén, és a mint beszélt, átható szemével egyenesen nézett a Ralf arczára. Ugy tetszett előtte, mintha az kézakarva kerülte volna el a nézését és a kérdését; Ralf ös-sze-szelezte a szemöldökeit és habozott, és nem nézett Helénre, a mint azt valósóla.

(Folytatása következik.)

János hasonló jelenetéből látjuk. — Ő pedig csakugyan a népköltészetből vette az új bővíteket, — mint ezt ő maga is csillag alatt megjegyzi.

(Vége köv.)

Megtalálta.

— Angol regény. —

A „GILLIAN” szerzőjétől.

Fordította: Amica.

IV.

(Folytatás.)

(14)

— Jól van, megteszem.

Helén mosolygott, de kételkedni látszott; világos volt, hogy a Dóra hypnázáló erejébe kevés bizalmat helyezett.

— Édesem, menjünk be, későre jár az idő, és együnk valamit, mert az éjjeli levegő éhesség tett.

V.

A rózsák nyíltak és elhervadtak a többi korai nyári virágokkal, és pompásabb ösi testvéreiknek adtak helyet; a kert tündöklött a piros és aranyszínű geraniumok és kalcedariáktól, és az első csarnok bejárata felett klematisz biborszínű virágai csüngöttek. Az év hat héttel haladt előbbre mint a Dóra Wycherly kastélyba jött, — és az a különös rokonszenv, mit a két leány az első percztől kezdve érzett egymás iránt, oly meglepő ragaszkodással fejlődött, a milyent Helén eddig az atyját kivéve senki iránt sem érzett.

Helén gyakran csodálkozott, hogy tudott ő oly hosszasan Dóra nélkül élni. Dóra oly nyárias, barátságos, beszédese, vidám és értelmes volt; kedves ötletei sajtáságos fogalmazai, és elmeszáltatásai voltak, melyek Helént,

lén ügyvéd. — A választott bíróság szemlék, tanúkihallgatások és a két uradalom levéltárából kizsoltatott okmányok alapján arról győződött meg, hogy a két uradalom között hova határvonal nem volt, hanem hól egyik, hól másik — a melyik erősebb volt — állított határt. — Három évi működés után kimondták az „Ítéletet”, s azt az egész vonalon végre is hajtották a két uradalom részéről kiküldött személyzet közreműködése mellett. — Három görög katolikus püspök használta az így megállapított határokat közt tulajdonát, míg 1894-ben a jelenlegi püspök rossz információt folytán indított pert, — melyben a választott bíróság ítéletét akarja semmisnek kimondatni 30 év múltán, holott az ítélet meghozására az akkori helytartósági elnök br. Sennyei Pál helynyugvása is igazolta van.

A közleményben sokszor említett gróf Báffy György ur ő nagyméltósága semmit sem tett egyebet, mint egy jogtalan támadás ellen jogos védelmet használni, a mire ugy a maját, mint általa mint elnök által képviselt Báffy család minden alap nélkül megtámadott jogait védelmezi.

Gyarmathy Zsigmond
kir. tan. a gr. br. Báffy cs.
közrad. inspectora.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, március 4.

— Sándor József ur az Emke t. alelnök, főtitkár, orsz. képviselő, stb. stb. a „Kolozsvár”-t állandóan lefoglalja a közügy közügye alatt, személyes érdekeinek szolgálatára. — Nem lép meg senkit a ki ismeri a nagy férfuit. — Két lássa. Nem zavarjuk a mulatságát. Csapán az jelentjük ki, hogy fenyegetéseitől — mely szerint bapanaszolt a kir. törvényszéknél és a nemziséknél — nem vagyunk hajlandók megijedni.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ifj. Lészay Ferencz kir. nagybírókést a kolozvári állami tanítóképző intézetéhez igazgató tanácsossá nevezte ki.

— **Főurak mulatsága** A kolozvári kaszinóban ma d. e. ért véget az erdélyi szász magánok hushagyó keddi mulatsága. A mulatság folytatása tegnap este hat órakor kezdődött, éjjeli tánc volt s ma reggel oszlott az a jókedvvel együtt volt társaság.

— **Kolozsvár bálja.** A városi bálra való előkészületeket már teljesen befejezte a rendezőbizottság. Városszerte oly nagy az érdeklődés a táncvigalom iránt, a melyre mostanegig alig emlékezünk. Ezt annak lehet tulajdonítani, hogy már hosszab idő óta nem volt Kolozsvárt elit álarcos bál, másfelől a város mint ilyen még csak most rendezi első táncvigalmát. A nagy érdeklődés tette szükségessé, hogy a rendezőbizottság az eddig előjegyzett jelmezeken kívül még egy pár száz darab jelmezzel gondoskodjék. A szebbnél szebb ruhák ma este érkeznek meg s a Fogel Antal főtéri szobájában kiválthatók. — Hogy a netaian szombaton este érkezők is szerzhessenek jelmezt, a Fogel úr szobájában este 9 óráig lesz nyitva. Örömmel értesülünk, hogy a polgári hatósággal való jó viszony bizonyítására a katonai tisztikar számos tagja részt vesz a bálban, még pedig sokan jelmezben. A nagy vigalomra a város alapos takarítását végez a vigadóban, s a ruhátart a falátörötésével teljesen megnyitotta.

— **A Krasznay pár síremlékére** a színház főpénztárána adakoztak: br. Báffy Danielus 5 frt, öz. Mohay Károlyné 5 frt. Összesen 10 frt. További adakozásokat köszönettel fogad el Kápolnai János segély egyl. főpénztárosa.

— **Monaco Monostoron.** Ne tessék megjedni, ma a monacoi kaszinó folyamodott egy a régi Monostoron felállítandó játékbarlang engedélyezéséért, hanem csak G. J. de rék iparossegéd képzelte magát monacoi szerencsétlen játékosnak. Tegnap reggelre virradóig ugyanis elvesztvén kártyán 70 pengő aranyot, e könnyelműsége feletti elkeseredésben agyon akarta magát lőni. A két kiöltölt golyó azonban tarkó táján a bőrben két hosszú árkot vágott, de komolyabb bajt nem okozott. A sérültet a mentők költözték be s az elég könnyen sérültet megvigasztalva hagyták szállásán.

— **Szerencsés részeg ember** feküdt tegnap délelőtt a Belmagyar utcában, kit egy vasal megrakott kétlovas teherszállító szekér leütött s egyik lábán keresztül is ment; bámulatos módon azonban semmi sérülést sem szenvedett, s ennél fogva a gyorsan kivonult mentőbizottság segélyére sem volt szükség.

— **„Itthon” estély.** Az „Itthon” tegnap estélye nem sikerült oly szépen, mint az eddigieknek. Alig néhány emberből állott a társaság, különösen nők igen kevesen voltak. Így aztán az estélyen igazán nagybőjti hangulat uralkodott. Az estély műsora két pontból állott. **Kassay Kálmán** a nemzeti színház baritonistája énekelte el bravúrban „Tudom hogy vissza, vissza hívsz te még”, ezimad dalt, melyet még két népdallal töltött meg. A dalt a következő estélyen meg fogják ismétetni. A zongorakíséretet ifj. Halter Károly hirlapíró teljesítette. Benel Antal joghallgató pedig zongorajátékával mulattatta a jelenyolt közönséget. Dacz a ko-

vés számú közönségnek hangverseny után táncz következett, melyhez Antal Lajos zenekara zenélt. A mulatság 12 óra előtt ért véget.

— **Uj templom Kolozsvárt.** A kolozvári ev. ref. egyházközség megvásárolta a m. kir. államvasutaknak a Nagy-utca derekán lévő tées telkét oly czélból, hogy arra templomot építtessen. Az egyházközség eljárásága Szalai budapesti műépítéssel a tervet meg is készítette s a kiépítés engedélyezése iránt a kérést a városi tanácshoz a napokban már be is adták. A mint értesülünk a templom építéséhez az egyházközség, mihielyt az engedélyt megkapja azonnal hozzá kezdet, s ősszel a templom valószínűleg készen is lesz. A terv igen csinos s az épült díszese fog válni a nagy-utczának. Ezzel az ev. ref. felekezetnek Kolozsvárt három temploma lesz, a mi a népesség számát tekintve nem is sok.

— **Meghívó.** A Ferencz József tudományi egyetem gyógyszerészeti hallgatók segély s önképző egyesülete f. hó 5-én, azaz pénteken d. u. fél 3 kor rendez gyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívhatnak. Tárgysorozat: 1. A mult ülése jegyzőkönyvének hitelesítése. 2. A megüresedett aljegyző állás betöltése. 3. Biró Gusztáv indítványa a segély egyesület 25 éves jubileuma tárgyában. 4. Elnöki indítvány a márc. 16-iki ünnepély megtartása tárgyában. 5. Folyó ügyek. 6. Esetlegesen indítványok Interpellációk Kolozsvár 1897 márc. 3. Kovács Aladár s e. főjegyző Szahender Lajos s. e. elnök.

— **A tisztiorvosi vizsgára** előkészítő cursusok f. hó 8-án kezdődnek meg. Cursust a vizsga minden tárgyból tartanak. Bővebb felvilágosítást nyújt dr. Jakabházy Zsigmond gyógyszerzeti tanácsadó, Kolozsvárt.

— **Ismét boltfelforrás** történt Kolozsvárt tegnap éjjel. Zsilinszky Szécsenyi-téri fűszerkereskedés ma bizonyos ismeretlen tettesek feltörték. Elvittek 20 forint készpénzt, 10 üveg konyakot, néhány süveg csukrot és több élelmi szert. A rendőrség botot ragadt s a tettesek nyomát őrzi.

— **Páll Gerőt,** az oly fiatalon elhalt kolozvári gyógyszerészt tegnap délután igen nagy részvétel mellett temették el a főtéri gyászsházról. A temetési szertartást Biró Béla apátplébános a megfelelő segédlettel áegezte. A szertartás után a koporsót a hatló által vont gyászkocsira helyezték, melyet a ravatalra küldött kocszorok borították el. A menet alatt a katonák zenekar játszott gyász indulókat. A temetési menetnek mindenütt nagy néző közönsége volt.

— **„Állatok védelme”** haviközlöny legutóbbi 5-ik száma a következő érdekes tartalommal bír: „Mit tanít Felméri az állatvédelemről?” dr. Rencz Jánostól, „Szent Ferencz prédikációja”, angolból fordította Szász Béla. „A madarak jövője” írta Szász Edith, (pályanyertes mfl.). „Az ifjuság és az állatvédelem” Proch G.-tól. „Az állatok lelki világából”, írta Hamvas József. „A lovakkal való bánásmód” cz. rövid elmélkedés. E hosszabb közleményeken kívül „Hírek” és „Hasznos tudnivalók” egészítik ki a lap gazdag tartalmát, melyet nagyon szabatosan és szakszerűen állított össze az állatvédő egyesület buzgó és lelkes elnöke Széchy Lőrénz Józsefin ur.

— **Felvilágosításul.** Vettük a következő sorokat: Tekintetes szerkesztő ur! Az „Ellenzék” 46 dik számában megjelent nyilttéri közleményt távolabbi ismerőim körében tévesen igen sokan személyesen vonatkoztatták s a tárgyban már több oldalról érdeklődéssel kérdezősködtek is tölem. Kénytelen vagyok tehát ugy a magam, mint hivatali állásom reputációja érdekében e helytlen kijelenteni, hogy én nem Deák Ferencz és nem is az az uradalmi intéző (?) vagyok kirol a nemzet nyilttéri cikket megemlékezik. Radnóth 1897 márc. 1-én Deák Ignác az erd. rom. kath. status uradalmi intézője.

— **A marosvásárhelyi függetlenségi és 48-as párt** saját pőnzára javára f. év március hó 13-én vasárnap este a Transsylvania disztribeműl mőssorral egybekötött táncestélyt rendez. Mőssora a következők lesz: 1. Szaval Bartos Gábor. 2. Alkalmi felolvasást tart Szabolcska Mihály. 3. Kossuth beszéde: Az emigráció hitvallása; Madách Imre: Rozgonyi tőren; előadja E. Kovács Gyula. 4. Népdalok; éneklő zene kíséret mellett Tankó Károly. 5. „Petőfi ébredése” Bedőházi Jánostól.

— **A „Kalotaszegi Olvasó egyesület”** évi rendos közgyűlést folyó hó 21-én d. e. 11 órakor tartja meg a szokott helyen, melyre a tagokat tisztelettel meghívja.

— **Egy érdemes tudós ünnepelése.** Szilágyi Sándornak, a hazai történetírás egyik legjobbjá hetvenedik születésnapjának megünnepelésére mozgalmat indított néhány történetíró, az érdemes tudósnak tanítványai. Felszólítják Szilágyi Sándor tisztelőit, barátait és volt tanítványait, az összes törvényhatóságokat, fő és középiskolákat, tegyék lehetővé, hogy Szilágyi Sándor tük. életére egy művészi kivitelű emlékérem veretessék.

— **Torma Károly meghalt.** Már jelezttük, hogy Torma Károly hírneves régészünk, kir. tudomány egyetem nyugalmazott tanára ott meghalt. Az öreg tudós nyugdíjaztatása után pár évvel ezeltől költözött Romába, hol visszavonultan élt. Halála hírére az egyetem épületére kitűzték a gyászsírbogót. Az elhunyt élettrajza a következő: Csicsókésztrai Torma Károly született 1829. decz. 10-én Kudun (Szolnok-Dobokamegye) Iskola-láit Beszterczén, és Kolozsvárt végezte. 1848-

ban, mint követi írrok jelent meg az országgyűlésen képviselővé választott atyja oldalán. Még abban az évben katonává lett és Bem alatt végigharcolta az erdélyi hadjáratot. A zsidói fegyverletével után birtokára vonult s gazdálkodott 1871-ig. Ekkor megyei tiszteletbeli főjegyzővé, majd az 1863-iki provizorius szebeni országgyűlésre képviselőnek választották, de nem jelent meg Szebenben; 1865-67-ben már aktív szerepét képviselő volt Kolozsvárott és Pesten. 1867-ben alispán lett. Az 1872-75. országgyűlésen a Deák-párt tagja volt és egy ideig képviselőház alelnöki tisztét is viselte. Később mindinkább a tudományos buvárkodásra szentelte idejét; 1877-ben a kolozvári, 1879-ben a pesti egyetemen a régiségtudomány tanára lett. Az akadémiára 1861-ben levelező tagjává választotta.

— **A hol a legnagyobb a hőség.** A föld minden pontja közül legmelegebb Egyiptomnak az a része, mely a Nilus első és második zuhatagja között terül el. Ezen a helyen, a benszülttéek tradíciója szerint még sohasem esett eső. E nagy szárazságnak az a következménye, hogy ott az épületeket a nedvesség nem támadta meg és a legrégibb emlékművek is oly szilárdak még, mintha csak most végezték volna be építésüket. Van e vidéken egy félmaradt templom, melyet négyezer év előtt kezdtek építeni, de aztán abban hagyták. E templom némely kőcsozáján kréta vonások láthatók, melyekkel állítólag még a négy ezer év előtti építésszek jelezték meg a követek.

— **Szellemes mondások.** Tudod-e, mi a remény? Egy váltó, melyet örökösén csak prolongálnak és soha, vagy csak nagyon ritkán váltanak be. S a szeretet? Jelszó, melyet mindenki ajákán hordoz; a szívben kevesen. És a hit? ... misztérium; melybe többnyire csak a sorcsapások utvesztőjén keresztül hatolunk. — Ha boldogságot akarz találni, előbb mondj le róla. — Tanítsd meg leányodat né a nő természetadá kötelessége; — eszébe se jut, hogy mást vállaljon magára. Adjál módot a nőnek, hogy feleség és anya legyen: eszébe se jut, hogy egyéb jogokat kiemeljen magának. Minden ember annyit ér, a mennyire maga becsüli magát. — Legelősebb az, ki szenvedélyeit legyőzi; Leghatalmasabb, ki önmagán uralkodik.

Szerkesztőségi üzenet.

Férfiaknak. A B. J. által felmutatott közleményben semmi olyan különös nincs mondva, hogy azért érdemes volna közölni.

Színház.

Tegnap a „Becsület”-et Suderman rég nem adott színművét adták, nem nagy számú közönség mellett. A darab részben új szereposztással ment s így volt annak némi érdekessége is. Nem is szólva Kovács Gyula (Trast gróf) és Szentgyörgyi (Heinecke) jól ismert, pompás alakításairól, inkább az ujabakkal foglalkozunk. Először sorban Klenovicsot említjük fel dícsérőleg, kit régen nem láttunk ilyen jól játszani és ennyi ambícióval, mint tegnap. Róbertjében csakugyan értelmes alakítást nyújtott. Az előadás egyik érdekessége Turóházy Olga volt. Ő egy idő óta mindent játszik. Három szerepkörben állandóan foglalkoztatjuk: subrett, népszínmű énekesnő, naiva. Ezenkívül minden rangú és rendű szerepet adnak neki; s mindenikben van szerencsége. Most már Almát próbálták meg vele. Merész vállalkozás, de nem minden szerencse nélkül. A romlott, feleslett leány ábrázolásának voltak jó oldalai is; de voltak olyanok is, melyeket hosszas gyakorlat és tanulmány után lehetne egész helyesen csinálni. S ez nem is csoda, mert Alma nehéz szerep, mely még egy kipróbált művésznőt is próbára tesz. Janovics Kurt szerepében jó volt; neki az ilyen szerepek sikerülnek leginkább. Szerény Gizellát és Cserny Bertát említjük fel még a többi szereplő közül. Kantaimost már türhető volt. — Klenovicsra van még egy megjegyzésünk. Ő a szem alatti kifejezést sokszor alkalmazzza — a bánat vagy kimerültség jelképezésére — darab végén. Így volt ez tegnap is, így volt akkor is, mikor Armondot játszta. Egyszer a festés maga sem volt jó, türelős volt, aztán meg nincs is semmi szükség rá: izléstelen dolog, a közönségre pedig kellemetlen benyomást tesz.

— **Színház hírek.** Az államtitkár urból ma délelőtti tartották meg az előadás főpróbát. Bisson-nak a „Válás után” szellemes szerzőjének ez a darabja is csupa finom ötlet és vídamság. A holnapi előadás iránt igen nagy az érdeklődés; a jegyek árusítását ma reggel megkezdtek Szombaton megismétlik a darabot.

— **Hőfőherke és a hét törpe.** A gyermek előadásból is folynak a próbák. Ki ne ismerne a kedves kisiskák közül a szép királyleány s a gonosz mostoha szomorú történetét, mely vasárnap d. u. az ő kedvéért kerül színpadra a nemzeti színházban. Solt Helelén lesz a sokat szenvedő szép Hőfőherke, Cserny Berta a szép és hű királyné, ki mostoha leányát elűzi a házról, s meg is akarja öletni. A két törpét, kiknél Hőfőherke menedéket talál, a Szabó, Fehérváry és Pusztai

gyerekek adják; a darabban kacagató, vídám dolgok is lesznek. V e n d r e i, L e ő v e y és R ó z s a h e g y i fogják mulattatni mint udvaroncok a közönséget.

— **Echegaray** a hírneves spanyol író drámája Mariana, mely a nemzeti színháznak legvonzóbb darabja, nálunk is színrekerült nem sokára. A czinszerpet K. Szerémi Giza asszony fogja játszani.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

A legujabb skandalum.

Budapest, márc. 3.

A kiállítási jegybérlet ügye, kiváltkép pedig a képviselőházban ezzel kapcsolatosan történtek, nemcsak a politikai körökben képezték ma az általános beszéd tárgyát, hanem az egész fővárosi polgárság körében is.

A szabadelvű párt klubjában nagy számmal gyűltek össze ma este a képviselők, kik izgatott hangulatban beszéltek meg az ügynek ma felmerült részleteit, s a míg egyrészt a legszívelvesebb ödvözlötben és bizalom nyilváníttatásban részesítették a klubban jelen volt Vörös államtitkárt, másrésztől épenséggel nema leghizelgőbb módon nyilatkoztak a távol levő Morzsányiról.

Általános volt a nézet, hogy Morzsányi még ma estig bejelenti a pártból való kilépését, a mi azonban mostanig még nem történt meg. A miniszterek nem voltak jelen a klubban s így ezeknek a véleményéről még nem alkothattak maguknak biztos tájékozást. Az ellenzéki pártkörökben csak kis számmal jelentek meg a képviselők s mindannyiában csak egy vélemény merült fel, hogy az ügynek a Házban még folytatásának kell lenni.

A képviselőház holnapi ülésében csakugyan napirend előtt újból szóba jön az ügy Várad Gábor dr. felszólalása folytán. Kiválóan izgatottan tárgyalták ma ez ügyet az Erzsébet városban, annak kaszinóiban és társaságköreiben, a melyekben azonban megszlanak a vélemények.

Országgyűlés.

Budapest, márc. 4.

A kultusz budgeti vitához ma először Gajary Géza szólt.

2 óra hosszat beszélt unalmasan a tárcza költségvetése mellett.

Zichy János gróf néppárti elenelt.

Ezután Kola János támadta a néppártot óriás derűltés között, mert a néppárt minden megjegyzésére Kolának rázengte, ugy van, ugy van.

Még Madarász Imre beszélt s ezzel az ülést véget ért.

A kiállítás botránya.

Budapest, márc. 4.

Az ismert bérletjegy manipuláció ügyből kifolyólag Morzsányi Károly kilépett a kormánypartból.

A „Budapesti H.” bécsi tudósítója beszélt Berllel, a bécsi bérlelővel, ki azt mondta, hogy Morzsányi a Mandl 20,000 forintján kívül még külföldi is kapott 20,000 forintot.

A Bairám ünnep.

Konstantinápoly, márc. 3.

A Bairám ünnepe holnap csütörtökön, vagy holnapután fogják megtartani, mivel akkorra várják az új holdat. A kézsók szokásos szertartása az idén a Dolma-bagdsi palotában is végre fog menni, a hol erre már a legnagyobb előkészületeket teszik. A Jildiz palotából a Dolma-bagdsi palotáig vezető ut mindkét oldalán háromszoros kordont vannak, a mellék utcákat pedig lovas századok fogják megszállani és mi alatt a szultán a Dolma-bagdsi palotába megy, a lakosoknak tilos lesz az ablakon kiüézni. A palotának a külföldiek számára fenntartott karzatán csak azok jelenhetnek meg, a kik az illető követkegektől igazolványt kapnak. Remélik, hogy a Bairám ünnepegek nem fognak zavargásokra okot adni.

A románok a szultánhoz.

Bukarest, márc. 3.

A „Gazetta Macedóniei” jelenti, hogy az Epiruszban és Macedóniában lakó oláhok hosszabb táviratot intéztek a szultánhoz, mely-

ben az e tartományokban való izgatások ellen határozottan tiltakoznak és biztosítják a szultánt, hogy a román lakosság mindenkor híven fog ragaszkodni a szultán trónjához.

Uj szövetség.

Szofia, márc. 3.

Rendesen jól értesült körökben tényként beszélnek, hogy Sándor király és Ferdinánd fejedelem szövetségi szerződést kötöttek, melyhez egy jegyzőkönyv is van csatolva, melyben Szerbia és Bulgária érdeklételei körül vannak írva és azon kívül egy esetleg közösen megindítandó akciói feltételei vannak megszabva. Tény, hogy a két uralkodó igen hosszasan tanácskoztak egymással és hogy e tanácskozásokon Stilo és Simics miniszterelnökök is részt vettek. Egyelőre azonban titokban tartják a szövetségi szerződést.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR.*

Felvilágosítás.

A „Pesti Napló” február 14-iki számában ugy az én, mint nóm becsületes hírnevét gyanúsító közlemény jelent meg, melyet már az említett lap febr. 16-iki számában felkérésre helyre is hozott.

Tekintettel arra, hogy a „Pesti Napló”-t félrevezették és tekintettel arra, hogy az ott megjelent közlemény ismerőseim előtt becsületem ejtett csorbát, kötelességemnek tartom az ügyet a valóságnak megfelelőleg előadni.

Az említett hirlapi közleményben ugyan is az volt írva, hogy Frits Mihály csapolegényem 200 frtos kauzióját elsikkasztottam és önmélem együtt Bukarestől elküntem.

Hogy ez a vád mennyiben felel meg a valóságnak, az az alábbiakból ki fog tűnni. Először nekünk vonatkozólag csak annak a kijelentésére szorítkozom, miszerint másnap személyesen jelentem meg a P. N. szerkesztőségében, a hol szívesek voltak azonnal kijelenteni, hogy a lakásom on vagyok, és ott mindenki megtalálhat.

A 200 frt kauzióra vonatkozó mesét, pedig egy rossz és rosvott multu egyén: Merza Antal ügynök eszelte ki, a ki csapos legényemet ellenem feltöltte, hogy az jelentem fel a rendőrségnél. Ez a megbélyegzett, Merza Antal nevű vigéző ugyanis azt az ajánlatot tette, hogy annál a túsulnát, melyet ő boldogított, biztosítam magam 5000 forintig, a miből ő 170 frt províziót kapna. Azután nem bánja ha fel is mondom a biztosítást, csak-hogy épen ő megkapja a százalékját.

Természetes, hogy ilyen hitvány csalásba nem mentem bele s azt határozottan visszautasítottam. Ez a Merza Antal nevű szédelő 14 napon át evett és ivott vendéglőmben, a nélkül, hogy fizetett volna, és e mikor látta, hogy a biztosító társulat becsapását felháborodással visszautasítottam és ingyen kszott sem vagyok hajlandó tovább adni: bosszút forralt ellenem. Távollételem alatt csapos legényemet, a ki egyszerű tudatlan ember, — feltöltte ellenem és rábirta, hogy az tegyen jelentést a rendőrségnek, miszerint én a 200 frtnyi kauzióját elsikkasztottam.

Erről is a mint értesültem, nyomban siettem a rendőrségre, a hol a kellő felvilágosítást megadtam, csapolegényemnek a 200 frt kauziót visszaadtam. Arra nézve pedig, hogy becsületesem csak egy szédelő vigéző akarta becszenyezni, még csak az alábbi volt csapolegényem által hozsalam intézett nyilatkozat tesztem közzé:

T. Fülöp Károly vendéglős urnak

Helyben.

A különböző s a tényleges valóságnak meg nem felelő híresztelésekkel szemben kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy Ön az általam, mint volt csaposa által óvadékkal adott 200 frtot el nem sikkasztotta, s hogy e tekintetben a székesfővárosi államrendőrségnek jelentést tettem, ezen tényem Merza Antal ügynök felbujtogatásának tudandó be, — ki Uraságodról a legrosszabb híreket terjesztette és engem mint tudatlan embert az Ön becsületeségét illetőleg tévútra vezetett.

Ismételtel kijelentem, hogy Ön engem követeléseim tekintetében teljesen kiegyenlített; és sietek ezutal is Öntől bocsánatot kérni elhamarkodott eljárásom miatt, ugy a mint ezt a rendőrség előtt is kijelentettem. Budapest, 1897 március 2-án.

Előírtok:

Tarant Prokop, s. k.

Frics Mihály,

mint tanu.

mint volt csapos.

Polczér István, s. k.

mint tanu.

Ebből látható, hogy Merza Antal nevű ügynök szédelésből, csalásból él s ha ez nem sikerült, arra is rávetemédek, hogy mások becsülete ellen bujtogasson. Őra intek mindenkit, hogy ettől az egyéntől, a kinek már is sok van a rávason, — őrizkedjék.

Kolozsvár, 1897 márc. 4.

Fülöp Károly és neje
szül. Thoma Bertha.

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Sz. 783—1897.

v. t.

Hirdetmény.

Melynélfogva ezennel közhirrre tétetik, miszerint a magas m. kir. Kereskedelemügyi Minisztérium Medgyes városnak egy díjazással egybekötött országos tenyész-állattvasármak minden év március hó 20-án való megtartását engedélyezte.

Miről a községek, valamint az állattenyésztéssel foglalkozó közönség azon megjegyzéssel értesítették, hogy az első tenyész-állattvasár folyó évi március hó 20-án fog megtartatni, mely alkalommal pieczi vám nem szedetik.

Medgyes, 1897. évi február hó 25-én.

A városi tanács.

Sz. 185—1897.

191. (1—1)

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. czikk 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a Kolozsvar városi kir. járásbíró 1894. évi 2656. számú végzése következtében Sipos Gábor ügyvéd által képviselt Czákó Lajos javára Dr. S. Pataky Lajos és neje ellen 1673 frt és járul. erejéig foganatosított folyt. kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1843 ftra becsült butorból álló ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a Kolozsvar városi kir. járásbíró 808—1897. sz. végzése folytán 1673 frt tőke követelés, ennek 1890. évi április hó 9-ik napjától járó 6%, kamatai és eddig összesen 38 frt 58 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig, Kolozsvar, alperes lakásán leendő eszközölésére 1897. évi március hó 8-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-sa értelmében, készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Kolozsvar, 1897. évi február hó 19. napján.

PAP JENŐ,
kir. bir. végrehajtó.

Tűzifa- és kőszén nagy raktár!

☎ Telefon szám: 113. ☎

Van szerencsém a n. közönséget tisztelttel értesíteni, hogy üzletemet újból a Széchenyi tér 7. sz. alá,

☛ most a Babos ur palotája (sarok) ☛

☛ üzlethelyiségebe visszahelyeztem. ☛

Tűzifa nagy ké-zletem miatt.

szentul egy waggon megrendelésnél

4 km. kitűnő száraz hasáb bükkfát — házhoz szállítva —
9 frt 50 krért szállítok.

Egy öl vére né 1 forinttal drágább.

☛ Vágott fát minoen időben leggyorsabban, pontosan kimérve és legolcsóbban szállítok. ☛

16 évi sikeres működésem bizonyosággal szolgál úgy versenyképességemről, valamint előzékeny és pontos kiszolgálásomról, miért is kérem az eddig bennem helyezett bizalommal továbbra is szerencsételnem.

Tiszt-lettel:

55. (13—15)

WERTHEIMER VILMOS,

fűszer-, liszt-, tűzifa- és kőszén-kereskedő,
(Széchenyi-tér, a „Touristához.”)

Legolcsóbb tűzifa-kereskedés!

BRAUN MIHALY

HANGSZERKÉSZITŐ,

Kolozsvar, Széchenyi-tér 7. szám alatt

(Babos-palota.)

Ajánlom a mélyen tiszt lt közönség becses figyelmébe ujonnan berendezett

HANGSZERKÉSZITŐ ÜZLETEMET.

Saját gyártmányu hegedűk, gordonkák, gitárok, citerák, cim-balmok, fa és réz fuvóhangszerek, valamint azok alkatrészeinek nagy választéku raktára; továbbá német és olasz hurokat.

☛ Mindennemű javítások pontosan és olcsón eszközöltetnek. — Vidéki megrendelések gyorsan teljesítetnek. ☛

1. (10—25)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Alkotmány-utca 31. sz.

A szövetkezet célja:

termények és gyártmányok értékesítése és beszerzése; a szükséges forgó tőkének hitel útján való megszerzése; tűz- és jégkár elleni biztosítások közvetítése; hizott marha és sertés bizományi értékesítése; ingatlan birtokok vételének, eladásának vagy bérletének közvetítése; végül a cs. és kir. hadseregnek és m. kir. honvédségnek a szükségelt gazdasági termékekkel közvetlenül a termelőktől való ellátása.

A nyújtható hitel az alapszabály 9. §-sa értelmében háromféle: 1. Személyes hitel. 2. Lekötött termé-nyekre nyújtható hitel. 3. Fogyasztási áruhitel.

Berendezés: a) vetőmag-osztály; b) áruosztály; c) bizományi osztály; d) gazdasági géposztály; e) hizott marha és sertés bizományi osztály; f) biztosítási osztály.

Alapszabályt és kéthetenként megjelenő üzleti értesítőnket kívánatra minden földbirtokosnak vagy bérlőnek megküldjük.

☛ Szives csatlakozásra a t. cz. gazdaközönséget felhívjuk. ☛

132. (7—50)

Sz. 140—1897.

190. (1—3)

Arverési hirdetmény.

Alólírt királyi közjegyző közhirrre teszem, hogy a kolozsvari 1076. sz. tjkvben A. t. 1. rend. 1836/1., 1836/2., 1836/3., 1836/4., 1836/5., 1836/6., 1836/7. és 1836/8. helyirási szám alatti Boér Jó-zsefné sz. Szekeres Rozália tulajdonát képező belső-telken, melyeken a Kultorda-utca 22., 24., 26., 28., 30., 32., 34 és 36. ház-szám alatti épületes belső-telkek foglaltatnak: 1897. évi március hó 12-ik napján d. e. 10 órakor Kolozsvar, Főtér 34. sz. alatti irodámban nyilvános szóbeli önkéntes árverésen a legtöbbet ígérőnek együttesen el fognak adatni.

Kikiáltási ár 40,000 frt, mely két részletben, első részlet f. évi április hó 24-én, második részlet egy év múlva fizetendő ki. Bánatpénz 2000 frt, mely az első részletbe fog beleszámlattatni. Legtöbbet ígérővel az örökösári szerződés alólírt kir. köz-jegyző előtt fog megkötetni. Vevő április hó 24-én lép birtokba. Ha a kikiáltási áránál kisebb összeg ígértetnék, ez esetben eladó nőnek jogában áll az ajánlat el- vagy el nem fogadása felett 24 óra alatt nyilatkozni.

A részletes árverési feltételek Főtér 34. sz. alatti irodámban tekinthetők meg a hivatalos órák alatt.

Kelt Kolozsvar, 1897. évi március hó 3-án.

Dr. Gidófalvy István,

kir. közjegyző.

A kolozs-monostori gazdasági intézet magvizsgáló állomása által arankamentesnek, leolmozott, csakis erdélyi hidegebb vidék termése és legnagyobb csiraképességgel kipróbált

LÓHERMAGVAIMAT

következőleg jegyzem 100 kilogrammonként:

Középszemű	tiszta arankamentes	48 frt — kr.
Nagy szemű	„	52 frt — kr.
Legnagyobb szemű viola	„	55 frt — kr.
Fehér heremag belföldi	„	80 frt — kr.
Lucezernag belföldi	„	48—60 frt.
Törökbaltaizin legfinomabb	„	12—16 frt.
Sörárpa	5 fttől 7 frt 50 kr.	
Zab (Canadai)	5 frt 50 kr.	
Borsó	10 frt — kr.	
Bükköny	5 frt 50 kr.	

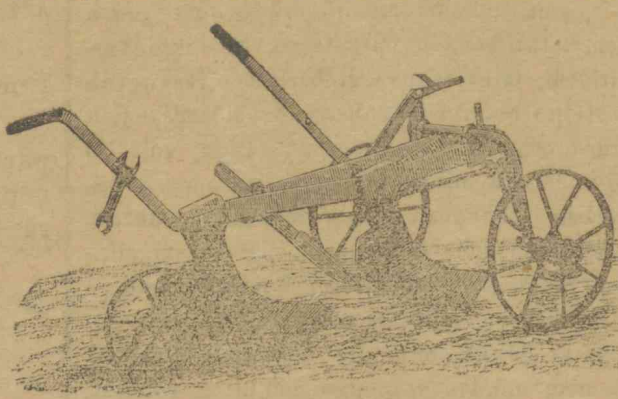
120. (8—x)

Schwartz Adolf,

(iroda: Beltordautca.)

SIMONFFI ISTVÁN

20 EV ÓTA FENNÁLLÓ MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRA, VAS ÉS FÉMONTÓDÉJE
Kolozsvar, Kultorda-utca 48. sz. (Telefon 85. sz.)

Megnagyobbított vasöntődjében elvállal min-dennemű vas- és fémtárgyak leöntését a lehető jutányos árak mellett.

Elfogad megrendeléseket vizikerek, gőzgépek, gőz szivattyúk, malata zúzó, malom-szerkezetek, közli rudak, csapágycak, fogas-kerek, szíjkongók elkészítésére. — Készletet tart saját gyártmányai-ból: egyes, kettős és három borozás ekéből, új szerkezetű váltó vagy hegyi ekék és boronakból; új szerkezetű könnyű hajtású kézi cséplőgépek, tisztító rosták és lőjargányokból. — Továbbá kukorica morzsoló, szálló zúzó, borsajtókból és több más gépekből, melyeket a n. é. gazdaközönség b. figyelmébe ajánl.

ÁRJEGYZÉK KIVÁNATRA KÜLDETNEK.

130. (4—10)

A kalotaszegi takarékpénztár

ÉVI RENDES

KÖZGYÜLÉSE

folyó 1897. évi március hó 21-én d. e. 10 órakor

fog megtartatni

az egyesület helyiségében,

melyre a t. részvényesek azon figyelemztetéssel hivatnak meg, mi-kép a közgyűlésen részt venni óhajtok részvényeiket a közgyűlést megelőző napon déli 12 óráig a társulat pénztárnokánál letenni sziveskedjenek.

187. (3—3)

TÁRGYAI:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Az 1896. évi mérleg bemutatása s megbirálása.
3. Nyeremény felosztás.
4. Igazgató bizottság megújítása.
5. Indítványok.

Kiadó kényelmes lakás.

Kolozsvar, t.

Monostor ujjáros rész, Főtér 19. sz. háznál,

a hozzá tartozó külön udvarral és házi kerttel, 2 utcazi szobából, konyhából, éléskamarából, pincéből álló lakás és udvaron levő gazdasági épületek

1897. évi április hó 1-től kezdve kiadó.

Értekezhetni lehet Kapusán Jakab körjegyzővel Deritén, u. p. Magyar-Gyerő-Monostor.

A lakás állapota megvizsgálható: monostori Irimiás György kántor, megbizottal. 160. (3—3)

T. Gazdaközönség figyelmébe!

Vetési ezélokra ajánlok:

valódi Serárpát 38%, csiraképességgel, 100 kilonként 4 fttől 7 frt 50 krig.

Legjobb minőségű Bükkönyt 5 frt 25 kr.

Kanadai és diadal zab 5 frt 50 krtól 6 frt 50 krig.

Minden franco m.-ludasi állomásnál. — Mintákat kérésre azonnal bérmentve küldök.

☛ Ugyszintén veszek minlennemű gabonát leg-magasabb napi áron. ☛

192. (1—3)

Heller Jakab,
Máros-Ludas.

A b.-hunyadi kir. közjegyző

a román nyelvet is értő, telekkönyvi s ha-gyatéki ügyekben gyakorlott

segédet vagy irnokot

azonnal alkalmazni óhajt.

184. (2—3)

A n. é. közönség b. figyelmét felhívom azon körülményre, hogy az erdélyi részekben jó hírnévnek örvendő és a kor igényei szerint fokozatosan fejlődő

LYCEUM-NYOMDÁT

Kolozsvar, bel- és kultorda-utca sarkán

egészen új betűkkel s a legfinomabb accidenziához szük-séges modern disztiményekkel szereltem fel, s így azon helyzetben vagyok, hogy a legizlésebb béli meghívókat, táncz-rendeket, eljegyzési- és menyegzői meghívó kártyákat, névjegyeket készíthetem.

Nagy sulyt fektetek a tudományos könyvek, folyóiratok nyomására, s hogy az illusztrált művek és folyóiratok szép és tiszta nyomása által a főváros nyomdájának ilyenmő kiadványaival lépést tarthassak

UJ GYORSSAJTÓT

szereztem be s állittattam fel nyomdámban.

Mint szakember, ki a L. mdasztat tanultam, s azt nem mel-lékkereset képen üzőm, oda- rekszem, hogy a legjutányosabb árak mellett tiszta és kifogástala munkát szolgáltatassak a n. é. közön-ség rendelkezésére.

Teljes tisztelettel

885. (24—25)

GOMBOS FERENCZ,

☛ Vidéki megren-deléseket azonnal foga-natosi k. ☛